

DEZVOLTARE, MODERNIZARE, PERFEȚIONAREA PREGĂTIRII FORȚEI DE MUNCĂ ÎN PROCESUL FAURIRII SOCIETĂȚII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE,

Sesiune științifică anuală a Centrului de Cercetări Sociologice,
septembrie 1987

În zilele de 24—25 septembrie 1987 s-au desfășurat, la București, lucrările sesiunii științifice anuale, cu tema: *Dezvoltare, modernizare, perfecționarea pregătirii forței de muncă în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate*, organizată de Centrul de cercetări sociologice, sub egida Ministerului Educației și Învățământului, Academiei de Științe Sociale și Politice și Universității din București.

Dedicată Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român, sesiunea științifică a evidențiat cu pregnanță că, în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al P.C.R., sociologia a înregistrat progrese evidente, călăuzită de Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării spre comunism.

Realizarea unor ample cercetări sociologice, conexiunile disciplinei sociologice cu alte domenii științifice, cu viața socială, politică și economică a țării, diversificarea și specializarea cercetării sociologice au fost puternic ilustrate de participarea la sesiune, cu comunicări și intervenții de înaltă ținută, a numeroși reprezentanți ai vieții sociale și științifice, a unui mare număr de cercetători, cadre didactice, activiști de partid și de stat, care își desfășoară activitatea în diferite județe, fie în învățământ și cercetare, fie în alte instituții și organizații, în unități economico-sociale, ca sociologi sau ca specialiști în discipline științifice înrudite sau interesate în cooperarea cu sociologia.

Se poate afirma, cu deplin temel, că tematica sesiunii, a comunicărilor prezentate a ilustrat în mod reușit caracterul interdisciplinar și interinstituțional al cercetării sociologice, precum și integrarea crescândă a acesteia în procesul practicii sociale.

După cum subliniau în cuvîntul de deschidere tovarășii prof. univ. dr. Roman Moldovan, vicepreședinte al Academiei de Științe Sociale și Politice și prof. M. Stoichiță, vicepreședinte al Asociației Oamenilor de Știință din R.S.R., abordarea problemelor și proceselor sociale ale construcției socialiste într-o perspectivă autentic interdisciplinară și în spiritul unei organice legături a teoriei cu practica social-politică, cu activitatea organelor de partid și de stat, în spiritul unei angajări militante ferme în slujba idealurilor socialiste, constituie orientarea prin care cercetarea sociologică își va putea realiza, tot mai deplin, atît vocația sa științifico-teoretică, cît și posibilitățile sale practic-aplicative, răspunzînd, astfel, cerințelor formulate în documentele partidului și statului nostru.

Comunicările prezentate în ședința plenară au conturat un cadru teoretic amplu, au evidențiat principalele dimensiuni ale procesului de pregătire și perfecționare a forței de muncă în țara noastră în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

În comunicarea *Învățămîntul, știința și cultura — factori majori ai dezvoltării economico-sociale în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate*, pornind de la ideea că epoca noastră aduce schimburi majore în relația dintre principalii factori ai proceselor de dezvoltare economico-socială, cea mai profundă dintre acestea constînd în transformarea științei, educației și culturii în factori determinanți ai progresului economico-social, prof. dr. Ion Drăgan a subliniat faptul că, din însoțitori și forme de reflectare a proceselor de bază ale dezvoltării, componentele acestei „trinități” care se află înscrisă în geneza civilizației revoluției științifico-tehnice, a civilizației socialiste și comuniste, devin principala „resursă” și catalizatorii acestui nou tip de dezvoltare. Un tip de dezvoltare orientat, deci, de finalități și obiective socio-umane și bazat pe valorizarea programatică a noilor „resurse” ale dezvoltării — știința, educația și învățămîntul, cultura.

Comunicarea *Dezvoltarea și modernizarea economico-socială în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate* (dr. Ștefan Costea, dr. Aculin Cazacu, dr. Ana-Maria Sandi) a pus în discuție o serie de probleme fundamentale ale lumii contemporane din perspectiva dezvoltării. Punînd drept criteriu social esențial al dezvoltării asigurarea calității vieții întregii societăți, s-a subliniat cerința realizării unor transformări echilibrate și corelate între toate

domeniile. În acest sens, dezvoltarea trebuie să fie economică, socială, științifică, tehnologică educațională etc.

Dr. Honorina Cazacu și dr. Oscar Hoffman, au prezentat comunicarea *Afirmarea revoluției tehnico-științifice, noi structuri socio-profesionale, pregătirea și perfecționarea personalului muncitor*, în care au fost relevate următoarele aspecte: 1. Schimbarea structurilor socio-profesionale și, în special, formarea noilor structuri implică o decizie luată în raport cu o serie de criterii, ce izvorăsc din modelul socio-cultural ce generează o strategie a dezvoltării. 2. Actuala structură socio-profesională este apreciată ca fiind un model de tranziție, ce exprimă nivelurile tehnologice diferite, proprii economiei naționale. 3. Conceptul de structură socio-profesională trebuie să corespundă modelului sociocultural al dezvoltării, iar proiectarea pentru viitor a profesiilor implică, în esență, prospectarea necesităților viitoare ale omului (societății). 4. Structurile socio-profesionale dezirabile la orizontul anilor 2000–2020 vor ține seama de procesele de omogenizare socială și diversificare profesională și umană. 5. Sursele sociale de recrutare a forței de muncă pe diferite profesii indică existența unei mari diferențieri a profesiilor în raport cu gradul lor de atracție și acces, în sensul că profesiile legate de tehnologii moderne, de prestigiu ridicat atrag pe tineri, chiar dacă nu sînt legate de câștigul cel mai mare.

În comunicarea intitulată *Întreprinderea socialistă în perspectiva teoriei organizării*, întreprinderea socialistă ca unitate de bază a economiei naționale, conf. univ. dr. Viorel Cornescu și dr. Nicolae Radu au procedat la o analiză prin prisma teoriei organizaționale.

În grupa iniția de lucru, *Dezvoltare, modernizare și dinamica socială în etapa fărâșirii societății socialiste multilaterale dezvoltate*, dezbaterile* au căpătat un pronunțat caracter multidisciplinar prin participarea a numeroși specialiști din diferite domenii: sociologi, ingineri, arhitecți, fizicieni, economiști etc. Comunicările și intervențiile la discuții au subliniat necesitatea studiului interdependențelor dintre factorii și efectele transformărilor, și a elaborării unor metodologii de analiză și evaluare apte a surprinde participarea diverselor tipuri de procese la susținerea progresului general.

În cadrul grupei a II-a** intitulată *Afirmarea revoluției tehnico-științifice, noi structuri socio-profesionale, pregătirea și perfecționarea personalului muncitor* au fost discutate problemele privitoare la mobilitatea socio-profesională în condițiile trecerii economiei românești de la dezvoltarea extensivă la cea intensivă.

S-a afirmat că este necesară și pregătirea oamenilor pentru mobilitate, pregătire care ar trebui începută încă în cadrul procesului de învățămînt și continuată prin însușirea unei profesii în paralel cu lărgirea orizontului de cunoștințe. Practică a dovedit că pregătirile profesionale înguste, limitate generează și probleme dificile de mobilitate, de adaptare la cerințele unui nou loc de muncă. A reieșit că o necesitate imediată ar fi stabilirea unui raport optim între specializare și generalitate în pregătirea profesilor pentru viitor, cu accentul pus pe cooperare, pe inter și multidisciplinaritate.

S-a subliniat că progresul tehnic reprezintă o cauză a mobilității, prin înlocuirea omului de către mașini în locuri de muncă cu grad ridicat de dificultate, cu caracter repetitiv, cu consum mare de efort. Mobilitatea are loc însă și din interiorul profesiilor, prin schimbări ale conținutului muncii. La aceasta se adaugă pregătirea profesională diversificată prin cursuri postuniversitare, reciclări periodice, îmbogățirea orizontului de cunoștințe generale; modernizarea unor activități; condiții mai bune de muncă; formarea unui sistem atitudinal-aptitudinal pentru muncă în care să fie constituită, în mai mare măsură, posibilitatea mobilității socioprofesionale și care să elimine blocajele de natură educațională care se mai fac simțite.

S-a apreciat că este necesară și formarea cercetătorilor pentru profesia de cercetare, specificindu-se că se simte nevoia unei astfel de specializări după terminarea facultății, în care să se pună accentul pe probleme de specialitate, dar și de cultură, de cunoștințe generate cât mai largi.

* Au expus: conf. dr. Buium Cotigaru, conf. dr. Viorel Petrescu, dr. Cornel Stancu, ing. Ligia Badea, cercet. št. Florin Căldăraru, prof. dr. Virgil Gheorghită, conf. dr. Constantin Pota, Lect. dr. Traian Rotariu, cercet. št. Vladimir Pasti, cercet. št. Ana Maria Sandi, ing. Adrian Vasilescu, conf. dr. Vasile Miftode, lect. dr. Elena Zamfir, cercet. št. Florica Vasiliu, conf. dr. Virgil Constantinescu, cercet. št. Alin Teodorescu, cercet. št. Nicolae Gheorghe, cercet. št. dr. Caliovia Radu, cercet. št. dr. Sorin Rădulescu, cercet. št. dr. Dan Banciu, prof. Olimpia Beca, cercet. št. dr. Mihai Popescu, cercet. št. dr. Maria Larionescu, cercet. št. dr. Florian Tănăsescu, asist. dr. Ioan Mihăilescu, asist. Maria Voinea, muzeograf Ligia Fulga, studentă Mirela Cristescu, prof. Viorica Pop, lect. univ. dr. Ioan Ayram, cercet. št. Doina Botezatu, cercet. št. Călin Anastasiu, cercet. št. Ion Glodeanu, filolog Ioana Dragomirescu, filolog Daniela Rusu, cercet. št. Corina Benea, sociolog Smaranda Mezei, psiholog Dumitru Dumitrescu.

** Au prezentat comunicări Cristina Suciu, Fred Mahler, Oscar Hoffman, Honorina Cazacu, Ioana Petre, Sorin Mitulescu, Irina Hangu, Iulian Tomescu, Ștefan Ungureanu, Valer Stolica, Doina Dragomirescu, Dinu Tenovici, Simona Rășev, Traian Stănculescu, Gheorghe Răboacă, Constantin Schifirnet, Septimiu Chelcea, Marilena Luncă.

pentru a se trece de faza „cercetător-executant” și a se ajunge la cea de „cercetător-creativ”, cu folosirea deplină a tuturor capacităților.

Învățămîntul va trebui să treacă de la metodele de însușire a informației, la cele de orientare generală și dezvoltare a creativității, de sensibilizare la întregul sistem de valori.

În final s-a desprins ideea că o epocă de mobilitate presupune trecerea de la procesele spontane la o acțiune de dirijare pe criterii de accesibilitate și dezirabilitate în raport cu obiectivele generale de dezvoltare.

În cadrul secției a III-a* a fost analizată problematica *Modernizării proceselor de producție și a organizării științifice a muncii*.

O notă aparte au adus comunicările referitoare la strategiile de recuperare a capacității de muncă și de reinserție socio-profesională a handicapaților adulți, valorificînd interesante și utile cercetări efectuate în cadrul Institutului de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă.

În cadrul mesei rotunde s-au analizat concluziile rezultate din comunicările și dezbaterile ce au avut loc în ședința plenară și pe secțiuni.

În cadrul sesiunii științifice organizate de Uniunea Societăților de Științe Medicale din R. S. România și Direcția Sanitară a jud. Mehedinți, octombrie 1987.

ABORDAREA INTERDISCIPLINARĂ A COMPORTAMENTULUI FAMILIAL,

Sesiune științifică organizată de Uniunea Societăților de Științe Medicale din R. S. România și Direcția Sanitară a jud. Mehedinți, octombrie 1987

În zilele de 8 și 9 octombrie s-a desfășurat la Orșova cea de a III-a Consfătuire cultural-științifică cu tema *Igiena sexuală — reproducerea umană — semnificații sociale* care a marcat împlinirea a peste zece ani de la constituirea Cercului de sexologie și reproducere umană. Consfătuirea a fost organizată de Uniunea Societăților de Științe Medicale din R. S. România, Comitetul de Cultură și Educație Socialistă — Mehedinți, Direcția sanitară județeană — Mehedinți, Cercul de sexologie și reproducere umană — Filiala București, Uniunea Sindicatelor din unitățile sanitare.

Această manifestare s-a înscris printre dezbaterile științifice interdisciplinare cu semnificații bio-psiho-sociale, medicale, demografice și politice profunde și a oferit prilejul unui bogat schimb de opinii, experiență și interesantă contribuție în studierea raporturilor dintre medicină, familie și societate. În cadrul consfătuirii a fost organizată masa rotundă cu tema *Sindromul de imunodeficiență dobîndit*.

La Consfătuire au participat profesori universitari din domenii: medicinei, sociologiei, demografiei, filologiei, cadre universitare medicale, cercetători științifici, reprezentanți ai Ministerului Sănătății, ai Academiei de Științe Medicale, ai Direcțiilor sanitare din județe, al C.C.E.S. din jud. Mehedinți, reprezentanți ai Comitetului județean P.C.R. Mehedinți, ai presei.

Lucrările Consfătuirii au fost salutate de tovarășul Negulescu, primarul orașului Orșova, Eugenia Drăgulici vicepreședintă a Comitetului Executiv al Consiliului Popular al jud. Mehedinți, de dr. Elena Melencu, Director al Direcției Sanitare județene Mehedinți, Prof. Grigore Popescu, Președintele Comitetului de organizare a consfătuirii, Acad. prof. dr. Ștefan Milcu din partea Academiei R. S. România și Academiei de Științe Medicale, de poetul Ioan Alexandru.

Rapoartele și filmele prezentate în ședința plenară au avut în vedere familia, constituirea unei familii sănătoase, formată dintr-un cuplu sănătos (Prof. univ. Grigore Popescu); factorii psihosociale care au influență din timpul pubertății și adolescenței asupra reproducerii umane; pubertatea ca etapă importantă în ontogeneză, în timpul căreia se definitivează sexualitatea și se face evoluția spre adultul tîrziu, se perfecționează caracterele somatice pentru maturitate, se dezvoltă sistemul neuro-endocrino-sexual (Acad. prof. dr. Ștefan Milcu); reproducerea umană ce reprezintă scopul final al unui cuplu poate avea implicații grave prin transmiterea unor boli pe cale sexuală (Prof. dr. Alex. Colțoiu); un rol important, însă, revine femeii care deși se află antrenată în procesul muncii, trebuie să aibă un comportament reproductiv (Prof. univ. dr. Toma Niculescu). Tulburările sexuale își spun cuvîntul întotdeauna și pot avea drept cauze factorii psiho-neuro-endocrini (Conf. univ. dr. Stelian Rîndașu); comportamentul sexual are uneori la bază carente afective și educative; dizarmonii due, de cele mai multe ori, la decăderi

* Au prezentat comunicări: Gheorghe Onuț, Fănica Stăniloiu, Sorin Costache, Cezara Mihăescu, Pompiliu Grigorescu, Ion Ungureanu, Cătălin Zamfir, Nicolae Radu, Carmen Furtună.

și degradări morale asociate cu comportamente antisociale, aberante cu efecte nu numai asupra cuplului, dar și a sănătății publice (Prof. univ. dr. Moise Terbancea, Conf. univ. dr. VI. Behis).

Lucrările ședinței în plen au fost continuate pe secțiuni în care s-au prezentat corapoarte și comunicări. În prim secțiune, *Familia — sisteme de informare și igiena sexuală*, corapoartele s-au alăturat rapoartelor ținute la ședința în plen, și au abordat probleme legate de Familie și educație pentru familie în diferite medii sociale (Prof. univ. dr. Ion Drăgan, Asist. univ. dr. Ioan Mihăilescu); *Semnificații sociale ale raporturilor dintre familie, societate și sexualitate* (Prof. univ. dr. Ion Iordăchel); *Tendențe noi în evoluția familiei românești și semnificația ei în comportamentul demografic* (Prof. univ. dr. VI. Trebici); *Elemente care stau la baza trăiniei familiei; rezultatele unei investigații sociologice* (Prof. univ. dr. Ovidiu Bădina); *Potențialul reproductiv al familiei în județul Mehedinți* (sociolog Sebastian Manole-Mehedinți); *Tradiție și actualități în constituirea și funcționalitatea familiei românești* (Prof. univ. dr. Constantin Marinescu, Conf. dr. R. Duda — Iași).

Corapoartele primei secțiuni au fost urmate de o serie de comunicări care au pus în valoare: *Imagina familia în literatura română* (Autori Prof. dr. Ion Dodu Bălan, poetul Ioan Alexandru); *Părinți și copii în dialectica devenirii*; pornindu-se de la învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie, Apus de Soare de B. Ștefănescu Delavrancea și raporturile dintre părinți și copii oglindite în folclorul românesc (Conf. univ. dr. Nicolae Constantinescu). Rolul deosebit pe care-l are cartea în familie, în progresul și emanciparea ei, cartea care se adresează tuturor indiferent de vîrstă și preocupări care a fost încă din secolul trecut prezentă în colecția „Biblioteca pentru toți” cu probleme abordate din toate domeniile a constituit obiectul comunicării Conf. dr. Gh. Trandafir, director general al Centralei Editoriale. Dr. Radu Antonescu — Mehedinți în impactul culturii asupra sexualității a reamintit faptul că erosul, forța cosmică primordială a fost întotdeauna prezent în plastică, muzică, apoi în literatură, forța și frumusețea bărbatului fiind treptat ocupată de cea a femeii. Relația dintre sănătate și sport, sport și educație sanitară a tinerilor în familie, pentru menținerea stării de sănătate a fost prezentată de Lect. univ. dr. V.L. Dumitriu. Evoluția fertilității populației europene este determinată de factorii socio-economici. România plasindu-se în contextul general european în afară de 3—4 țări unde hotărârile coboară la nivelul cuplurilor (Vasile Ghețu — director în Direcția Centrală de Statistică). Marginalitatea cuplului fără copii care din motive de instabilitate materială, socială, sentimentală amână întemeierea unei familii și a procreării a făcut subiectul expunerii Valentinei Negrițoiu și dr. I.N. Copil. La stabilitatea familiei tinere și constituirea ei factorii sociali au un rol hotărîtor (Conf. univ. Pompiliu Grigorescu).

Secțiunea a II-a *Factorii bio-psiho-sociali în pubertate și adolescență — insuficiență asupra reproducerii umane*.

Corapoartele și comunicările s-au axat pe determinismul endocrin al pubertății și tulburări în cronologia apariției sale (Prof. univ. dr. doc. Tudor Stoică), *Probleme actuale ale adolescenților în contextul reproducerii umane* (Conf. univ. Silviu Olariu — Tg. Mureș) problemele majore ale dezvoltării psihosociale la adolescenți (Conf. univ. dr. E. Zbranca, Iași); pe cercetări efectuate la băieți și fete asupra hormonologiei pubertății în funcție de stadiile de dezvoltare (Conf. univ. dr. Constantin Eșanu). Prof. univ. dr. Paul Popescu-Neveanu, în baza unor cercetări efectuate a abordat problema particularității de personalitate ce se manifestă la adolescenți. Valoarea diagnostică a anticorpilor anti-ADN în sterilitatea masculină a constituit subiectul comunicării Dr. I. Dumitriu, Dr. M. Bistriceanu, Dr. Ioana Bistriceanu, Craiova. Conf. dr. C. Dumitrache — București a abordat problema tulburărilor psiho-comportamentale în Sindromul ovarului polichistic. Au mai fost abordate probleme ale armoniei dezvoltării fizice la copii și tineri în vederea dirijării la timp a proceselor morfo-funcționale la vîrsta de creștere (Lect. dr. V. L. Dumitriu, Dr. I. C. Sendroiu-Brad, Prof. Eugenia Dumitriu — IEFS București), nivelul informației sexologice a studenților medicaliști (Conf. dr. E. Zbranca și colab.) etc.

Secțiunea a III-a *Aspecte ale morbidității prin boli transmisibile pe cale sexuală și implicațiile lor în reproducerea umană* a dezbătut aspecte ale patologiei dermato-venerice în cadrul igienei sexuale; factorii bio-psiho-sociali la adolescente și implicații în biologia reproducerii umane; consecințe psiho-sociale ale epidemiologiei bolilor venerice; educația sexuală — factor esențial în trăinicia familiei și realizarea parametrilor demografici; valențele igienei sexuale în profilaxia unor afecțiuni transmisibile sexual, cunoștințe și atitudini în igiena tinerilor.

Secțiunea a IV-a a dezbătut *rolul femeii în procesul muncii și comportament reproductiv*. Au fost prezentate aspecte privind stocul de sănătate — element al calității vieții și comportamentul reproductiv (Prof. Mireea Bulgaru); statutul socio-profesional al populației feminine și comportamentul demografic (Prof. univ. dr. O. Berlogea); semnificații bio-psiho-sociale ale sportului feminin (Conf. univ. dr. Elena Firea, Rector IEFS, Dr. V. L. Dumitriu), igiena sexuală a femeii în procesul muncii și respectarea riguroasă a acestei igiene cu implicații asupra fertilității feminine.

Secțiunile a V-a și a VI-a au analizat *Factorii psiho-neuro-endocrini în tulburările sexuale profilaxia și implicațiile medico-legale ale comportamentului sexual* insistîndu-se asupra rolului

factorului endocrin în tulburări de dinamică sexuală, factorilor de reglare în axul hipotalamo-endocrin, patologia sexuală de stress, insatisfacția sexuală în nevroză depresivă-anxioasă, geneza și consecințele psiho-sociale, patologia endocrină și fertilitatea feminină, aspecte recuperatorii în tulburări de dinamică sexuală. Au fost abordate, de asemenea, implicațiile delincvenței sexuale, comportamentul sexual aberant, transexualismul, punindu-se în evidență consecințele medico-sociale, corelațiile patosexuale ale violului, probleme deontologice și juridice privind consultul premarital la persoane care prezintă suferințe psihice cu semnificație clinică psihiatrică, aspecte fiziopatologice ale fenomenului erotic, implicațiile socio-juridice.

În încheierea Consfăturii, a avut loc Masa rotundă care a dezbătut tema *Sindromul de imunodeficiență dobândită* — condusă de Prof. univ. dr. Ion Moraru, dezbateri la care au participat: Acad. prof. Ștefan Milcu, Dr. Petre Ciobanu, Conf. univ. dr. Silviu Olaru, dr. Emanoil Ceașu, Prof. univ. dr. Alexandru Colțoiu, Prof. univ. dr. Moise Târbancea, Prof. univ. dr. Grigore Popescu, Prof. univ. dr. Tudor Stoica.

Problema deosebit de interesantă a suscitat interesul auditoriului care a pus întrebări și a solicitat explicații suplimentare asupra acestei boli cu care se confruntă omenirea (cazuri de SIDA au fost depistate în peste 130 țări ale lumii, iar situațiile generale și specifice au fost dezbătute la Conferința mondială de la Washington în august 1987 unde au participat și specialiști români). Căile de răspândire, măsurile de prevenire, dar mai ales de depistare, au stat în atenția cadrelor medicale care au elaborat un plan de acțiune la nivel național, plan coordonat de Comisia Mixtă din cadrul Ministerului Sănătății.

În ceea ce privește prezentarea mai amplă a conținutului comunicărilor, având în vedere valoarea lor deosebită, vom reveni într-un număr viitor al revistei noastre.